

Side, at kvindelige Fagforeninger næsten ikke eksistere, jeg vil derfor give nogle Tal, der kunne oplyse Forholdet.

I 1875 mødte to af Kvindebevægelsens dygtigste og mest energiske Repræsentanter, Fru Paterson og Frk. Simcox, ved Fagforeningernes Kongres i Glasgow. Der var paa den Tid megen Tvivl om de vilde blive modtagne som Delegerede paa Kongressen, men dennes Flertal bifaldt Tanken om Kvindernes Organisation, og efter at Frk. Simcox havde oplæst et Foredrag om denne Sag vedtoges en Resolution, i hvilken Medlemmerne udtalte deres „Tilslutning til Udviklingen af Fagforenings-Bevægelsen blandt de Kvinder, der var beskæftigede i de forskellige Industrier og Beslutningen om at støtte dens Fremme.“ Ved enhver senere Kongres har der været kvindelige Delegerede til Stede.

Det er for Tiden umuligt med Nøjagtighed at angive Antallet paa arbejdende Kvinder her i Landet. Det er dog lykkedes mig at samle Tal, der viser, hvor stort Antal Kvinder, der var repræsenterede ved den sidste Kongres.

Foreninger, der var repræsenterede paa Fagforeningskongressen i Liverpool i 1890, omfattende baade Mænd og Kvinder:

|                                                       | Mænd   | Kvinder |
|-------------------------------------------------------|--------|---------|
| Nationalforeningen af Skomagere . . . . .             | 32,600 | 400     |
| Kortarbejderforeningen . . . . .                      | 5,600  | 9,000   |
| Fællesforeningen for Cigararbejdere . . . . .         | 4,665  | 735     |
| Gasarbejderfor. for Storbritanien og Irland . . . . . | 59,200 | 800     |
| Strømpevæverfor. . . . .                              | 700    | 450     |
| Skotsk Forening af Fabrikarbejdere . . . . .          | 3,230  | 1,600   |
| Fagforenings - Raadet i Glasgow . . . . .             | 23,700 | 300     |
| Do. i Midland Grevskabet . . . . .                    | 9,708  | 292     |
| Vævernes For. i Yorkshire . . . . .                   | 1,518  | 1,932   |
| Do. i Northern Connty . . . . .                       | 20,980 | 26,000  |
| Do. . . . .                                           | 593    | 1,207   |

Ialt . . 162,494 42,716

Foreninger af Kvinder alene:

|                                           |       |
|-------------------------------------------|-------|
| Bogbinder-Forening i London . . . . .     | 200   |
| Do. i Liverpool . . . . .                 | 200   |
| Modepøntforbundet i Denton . . . . .      | 2,500 |
| Vaskerpigerfor. i London . . . . .        | 400   |
| Skjortesyerskerfagfor. i London . . . . . | 40    |
| Kv. Skræderes Forening . . . . .          | 286   |
| Do. i Liverpool . . . . .                 | 120   |
| Bristols For. for kv. Arbejder . . . . .  | 70    |

Ialt . . 5,116

Der var altsaa 87,832 Kvinder repræsenterede ved den sidste Fagforeningskongres. Jeg kender endvidere to Foreninger, der ikke sendte Delegerede, og som har tilsammen henved 10,000 Medlemmer. Der er da i det mindste 57,800 organiserede kvindelige Arbejdere i Kongeriget. —

Den virkelige Vanskelighed ved Kvindernes Organisering ligger ikke i Mangelen paa Forstaaelse af Organisationens Princip, som man saa ofte har paastaet, men i Kvindernes Livsforhold i Almindelighed. Kvinden begynder sjældent sin industrielle Løbebane med den bestemte Tanke at ar-

bejde i Faget hele Livet igennem. Udsigten — selv om den er ringe nok — til at gøre sin Lykke i Ægteskabet virker svækkende paa hendes Interesse for en Virksomhed, som hun er optaget af nogen Tid og maaské derefter forlader for bestandig. Desuden viser Velgeringen ved en faglig Organisation sig ikke straks. Det udkræver en ikke ringe Grad af Selvformågtelse at betale et ugentligt Bidrag af 15 Øre af en Løn paa 5 à 6 Kroner og det er opofrende nok at komme til et Aftenmøde efter et langt og haardt Dagsarbejde. Endvidere har det største Antal af arbejdende Kvinder huslige Pligter, som de i mange Tilfælde hverken kan eller vil sætte til Side og som næsten gør det umuligt for dem at komme til Møder. Endelig udføres meget Arbejde af Kvinder i Hjemmene og de kender da kun lidt eller intet til andre Arbejdere i samme Fag, man kan da let tænke sig, at det næsten er umuligt at samle disse enkelte Elementer og indgyde dem noget, der ligner Korpsaand.

Resultatet af Fru Patersons og hendes Venners Anstrængelser for sytten Aar siden blev Dannelsen af de kvindelige Fagforeningers Forbund til Fremme af Kvindernes Organisering. Siden den Tid har Spørgsmalets Betydning tiltaget i høj Grad, ti Antallet af kvindelige Arbejdere vokser langt hurtigere end Antallet af de mandlige. I 1861 var der i Bomuldsindustrien beskæftiget 130 Kvinder for hvert Hundrede Mænd, i 1871 var Kvindernes Forholdstal steget til 148 og i 1881 til 164. I Aaret 1871 var der 1 kvindelig Skræder for tre mandlige, medens der i 1881 var 1 kvindelig for to mandlige o. s. fr. — Denne Forøgelse af arbejdende Kvinder forøger Nødvendigheden af at udbrede Kundskaben om Fagforenings Principerne blandt dem. Jeg hørte en Gang en Arbejder sige ved et Kvindemøde: „Enten det er rigtigt eller galt, saa har vi i mit Fag nægtet at arbejde sammen med Kvinder og hvorfor? Fordi vi véd, at saasnart som Kvinderne kommer med, saa gaar Lønnen ned.“ Kvinderne sænker ikke blot deres egen Løn ved deres ubetænksomme Villighed til at tage mod Arbejde til enhver Pris, men de nedsætter ogsaa Lønnen for de Mænd, der arbejder i samme Fag med dem, og som maaské er ansvarlige for Kone og Børns Underhold.

### Fællesundervisning.

De fleste af Danmarks Beboere véd, at Samsø er en Ø mellem Sælland og Jylland, ensom i sin Beliggenhed og ejendommelig i sin Naturskønhed, men hvad ikke alle véd, det er, at der midt paa Øen (Tranebjerg) ligger en Realskole, hvor den nye Tids Skoletanker praktiseres og allerede har udfoldet en ikke ringe Virksomhed.

Skolen har i det sidste Halvaar været besøgt af 54 Elever, Drengene saa vel som Piger, der undervises i tre Afdelinger og desuden en særlig Eksamensafdeling. Sidste Sommer tog 5 Elever Afgangseksamen ved Universitetet i København, og de fik alle over 90 Points. Foruden Bestyreren, Hr. Blegvad, som har et ualmindelig godt Greb paa Børneopdragelse, skyldes Børnenes Dygtighed og den gode Tone, der hersker iblandt dem, væsenligt den elskværdige Frøken Laura

Lund, der indtager et baade moderligt og søsterligt Forhold til Eleverne, og det er ikke mindst de store Drengene, der viser hende Tillid og Fortrolighed. Frk. Lund har taget Eksamen som Institutbestyrerinde ved Frk. Zahles Skole med Fransk som Hovedfag, og Dansk, Engelsk og Fransk er de Fag, hvori hun særlig underviser. Der undervises i Sundhedspleje af en Læge, saa at ogsaa dette Fag, der ellers saa sørgeligt har været forsømt, trives her. Men fremfor alt leves her sundt. Den nervestyrkende Luft, de dejlige Strandbade og den hensynsfulde Omsorg for Børnene, gør, at de smaa og de unge Piger kan bevare deres røde Kinder under Eksamenslæsningen og dog lære meget. Noget hertil bidrager ogsaa de store, lyse og udmærket ventilerede Skolestuer og den stadige Gymnastik. Bygningen rejstes 1887 og har foruden Skolestuerne Lærerværelse og en ualmindelig stor Gang, 30 Alen lang og 5 Alen bred, hvor Børnene tumler sig i Frikvartererne, naar Vejret forhindrer dem fra at færdes paa Legepladsen. Omkring Huset findes en stor Have, hvoraf en Del benyttes til Fritidsarbejde for Drengene samt til botaniske Studeringer.

Skolen er ikke uden Begunstigelse, idet der af Staten aarlig ydes den 1000 Kroner og af Amtet 200 Kroner, hvoraf Halvparten anvendes til Fripladser.

Skal Fællesundervisningen, som Kvinde-sagens Forkæmpere sætter som Grundbetingelsen for den sociale Ligestilling mellem Mand og Kvinde, lykkes, kan den sikkert ikke begyndes under heldigere Kaar end ved saadanne Kostskoler, hvor det fredelige i Naturen uden om og det forstandige pædagogiske Tilsyn indenfor lader de unge og Børnene fuld Frihed under Opdragernes Ansvar, og Kvindebladet „Hvad vi vil“ tør saaledes dristig anbefale Samsø Realskole, ikke alene som en af de Skoler, der byder sine Elever den største Kundskabsfyldte, men ogsaa som et sundt Opholdssted med den omhyggeligste Forplejning for Børn og unge Piger.

### Dansk Kvindegymnastik.

Mandagen den 11te Maj holdt *Paul Petersen* afsluttende Aarsprøve for sine kvindelige Elever, ca. tredive unge Damer, af hvilke Halvdelen var Begyndere.

I det ganske bekvemme Lokale i Læringsvej, Nørre Søgade 11, hvor forud de stakkels Lærerinder svedte Angstens Sved over de store og de smaa Profeter eller nød Professor Rasmussens Aandrigheder, hvormed han gerne krydrede sin Eksamination, var igaar Aftes samlet et Par Hundrede Damer og Herrer for at overvære de unge Dameres Præstation i Gymnastik.

I sit Velkommen til Forsamlingen betonedes den celebre Forstander, der i egen Person ledede Øvelserne, at der i Aar, uligt andre Aaringer, var indbudt unge Herrer til at overvære den afsluttende Prøve, men at disse unge Herrer særlig var de Gymnastikere, der i Stockholm skulde deltage i den store Gymnastikfest; for dem, mente han, det maatte have Interesse at sé, hvorvidt vore unge Damer havde bragt det. Mulig denne Undskyldning fremkom for at berolige de tilstedeværende Forældre; men den var sandelig saare unødvendig; ti hvor-